

C217 – BUI13

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

19 juni 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN,
INTERNATIONALE SAMENWERKING EN TOERISME

INHOUD

- Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het voortgangsrapport in de samenwerking met Zuid-Afrika 1
- Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de eventuele implicaties van de op stapel staande statutenwijziging van de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en technische Bijstand (VVOB) 2

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het voortgangsrapport in de samenwerking met Zuid-Afrika

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, geachte collega's, de samenwerking met enkele provincies in Zuid-Afrika is geëvolueerd naar een directe samenwerking met de Zuid-Afrikaanse overheden. Hieruit onthouden wij dat het VAIS, het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking, sedert 1 april 2006 intensief deelneemt aan projectcomités en dat het businessplannen en grondige baselinestudies laat opmaken, waarmee de impact van de projecten zowel kwantitatief als kwalitatief kan worden gemeten.

Verder zou het VAIS de partners die instaan voor de uitvoering van de projecten en programma's om de zes maanden samenbrengen voor een rondetafelgesprek. Dit werd op de Annual Consultation in Pretoria op 24 april 2006 afgesproken. Op die manier zouden de partners actief kunnen zoeken naar oplossingen voor gezamenlijke aandachtspunten.

In dit verband heb ik volgende vragen voor de minister. Werden door het VAIS al businessplannen en grondige baselinestudies opgemaakt? Zo ja, in welke projecten en welke conclusies kunnen hieruit getrokken worden? Heeft het VAIS de partners die instaan voor de uitvoering van de projecten en programma's al samengeroept? Hoe dikwijls? Welke resultaten zijn hieruit te distilleren? Wat moeten wij ons voorstellen bij de gezamenlijke aandachtspunten die hierbij behandeld werden en welke oplossingen werden er al gevonden voor mogelijke problemen?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, het is een nogal technische vraag. Ik zal proberen ze zo exhaustief mogelijk te beantwoorden.

In 2005 en 2006 werden voor de vier programma's die goedgekeurd werden in de strategienota 'Ontwikkelingssamenwerking tussen Zuid-Afrika en Vlaanderen' businessplannen opgesteld. Deze plannen werden in overleg met de betrokken Zuid-Afrikaanse partners opgesteld en leggen de jaarlijks te behalen resultaten vast. Voor de vier geplande programma's werden inderdaad baseline-

studies gepland. Ik kan u meedelen dat er al twee van deze baselinestudies uitgevoerd werden.

Voor het kmo-programma in de provincie Vrijstaat zijn de resultaten ook al bekend. Voor het voedselzekerheidsprogramma in de provincie KwaZulu Natal is de baselinestudie momenteel in uitvoering in de acht geselecteerde gemeenten. Ik verwacht het finale rapport van deze studie in het najaar. Voor het agrobusinessprogramma in Limpopo werden de referentietermen ontwikkeld en wordt de opdracht deze maand juni aanbesteed. Het jongeren- en gemeenschapswelzijnprogramma in de provincie Vrijstaat zit in de startfase. De baselinestudie hiervoor zal de komende maanden opgestart worden.

Ik geef u ook een overzicht van de verschillende bijeenkomsten die het VAIS had met de Zuid-Afrikaanse partners en de resultaten daarvan. Die vergaderingen zijn ofwel een opvolging ofwel een voorbereiding van de jaarlijkse consultatie tussen Vlaanderen en de Zuid-Afrikaanse partners. In juli en augustus 2006 vonden twee provinciale vergaderingen plaats in Limpopo en in KwaZulu Natal. Daarop waren alle overheidsdepartementen van de respectieve provincies waarin projecten en programma's met steun van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking uitgevoerd worden, vertegenwoordigd. De geplande vergadering in de Vrijstaat kon nog niet doorgaan omdat er wijzigingen waren in de eenheid voor 'special programs' van de diensten van de premier. In oktober 2006 was er nog een opvolgingsvergadering in KwaZulu Natal met alle voorgaande betrokkenen, meer specifiek om een aantal financiële aspecten van de samenwerking te concretiseren.

Sinds de oprichting van het VAIS werd de inhoudelijke en financiële opvolging samengebracht daar waar dat voorheen verdeeld was tussen de administratie en de VVOB, de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en technische Bijstand. Deze wijziging vroeg onder meer om herziening van procedures en het doen aansluiten van de inhoudelijke op de financiële opvolging. De eerste vergaderingen in 2006 focusten op informatieuitwisseling tussen de verschillende projecten en programma's, het identificeren van gemeenschappelijke best practices en aandachtspunten, het afspreken ook van een voortgangsmodel.

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking concentreert haar werkzaamheden steeds meer geografisch en thematisch, ook binnen het Zuid-Afrika programma. Daardoor ontstaan er ook gezamenlijke aandachtspunten, ervaringen en resultaten die interessant zijn om te delen tussen Vlaanderen en de diverse provincies en partners.

Ik geef enkele voorbeelden. Tot nu toe werd er weinig aandacht besteed aan het verspreiden van projectresultaten op grotere schaal, niet alleen binnen de departementen maar ook binnen de verschillende provincies. De gezamenlijke vergaderingen die sinds 2006 door het VAIS geïnitieerd werden, leveren een bijdrage tot het verspreiden van de resultaten. Ook werd er afgesproken dat er meer aan actieve public relations zal worden gedaan door het verspreiden van projectinformatie, het publiceren van bijzondere projectresultaten in de lokale pers, het organiseren van evenementen waarop projectresultaten aan een al dan niet specifiek doelpubliek zullen voorgesteld worden enzovoort.

Een ander gezamenlijk aandachtspunt is de capaciteit voor de uitvoering van projecten. Enerzijds is de aanwezige capaciteit op de departementen ontoereikend. Anderzijds wil Vlaanderen vanuit het oogpunt van duurzaamheid niet steeds een beroep doen op externe expertise. In enkele kleine projecten werd in het verleden succesvol geëxperimenteerd met het opleiden van lokale 'facilitators'. Dit concept wordt nu, waar relevant, ook toegepast in de nieuwere programma's, onder meer in het voedselzekerheidsprogramma in KwaZulu Natal.

Ander aandachtspunt zijn de lange procedures voor aankopen en aanbestedingen, die tot vertraging in de uitvoering kunnen leiden. Onder leiding van de 'National Treasury' van het ministerie van Financiën wordt daarvoor nu met het VAIS en de Zuid-Afrikaanse partners een oplossing gezocht.

Een volgend aandachtspunt is de snellere doorstroming van financiële middelen tussen Vlaanderen en de Zuid-Afrikaanse provincies. Het VAIS heeft door de samenvoeging van de inhoudelijke en financiële opvolging en een betere communicatie, de procedure al aanzienlijk kunnen inkorten. Langs Zuid-Afrikaanse zijde wordt hieraan gewerkt door de National Treasury.

Tot slot onderschrijft Vlaanderen ook de Verklaring van Parijs over de effectiviteit van de hulp. Daarin worden een aantal zeer concrete engagementen gevraagd van zowel ontvangende als donorlanden om tot een kwalitatief betere samenwerking te komen. Samen met de National Treasury en de provinciale departementen wordt sinds 2006 gewerkt om die engagementen ook effectief in de Vlaams-Zuid-Afrikaanse samenwerking te implementeren. Hierover werd door beide partijen gerapporteerd op de jaarlijkse consultatie van april laatstleden.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Volgens mij blijft dat antwoord vrij vaag. Ik stel vast dat in bepaalde projecten nog altijd geen resultaten geboekt zijn of bekend zijn en dat men nog altijd aan het praten en het onderzoeken is. Denkt de minister

binnen afzienbare tijd toch enige tastbare resultaten te kunnen meedelen aan de commissie? Wanneer bijvoorbeeld en in welke projecten?

Minister Geert Bourgeois: Ik ben het niet eens met uw conclusie. U concludeert voorbarig dat er geen resultaten zijn, dat er onderzoeken bezig zijn. Het is een permanent proces van opvolging en evaluatie. Er zijn heel dikke rapporten over gemaakt. U zult er de weerslag van vinden in het jaarrapport. Als u daar concrete vragen bij hebt, dan kunt u die altijd stellen.

Ik kan natuurlijk ook een antwoord geven van 30 bladzijden. Dit is een technische vraag en naar mijn aanvoelen had u deze vraag veel beter schriftelijk gesteld. Dan zou ik er omstandiger op kunnen ingaan. Ik kan niet al die rapporten in detail gaan voorlezen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de eventuele implicaties van de op stapel staande statutenwijziging van de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en technische Bijstand (VVOB)

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Mijnheer de minister, geachte collega's, ik heb een vraag over de statutenwijziging en de gevolgen hiervan op het voorzitterschap van de VVOB. Mijnheer de minister, u hebt de verdienste om de administratie te hebben hervormd en het VAIS te hebben opgericht. De VVOB kreeg een nieuwe taak en, zoals u weet, bestaat er in dit parlement nogal wat sympathie voor die VVOB vanwege haar geschiedenis, haar expertise en het feit dat ze belangrijke geldmiddelen beheert die niet alleen van Vlaanderen komen. Op de raad van bestuur zijn telkens een aantal parlementsleden aanwezig, zoals bepaald in de statuten van de organisatie.

Op de laatste raad van bestuur van 6 juni werden de nieuwe statuten behandeld. Een van de wijzigingen die niet zonder gevaar is, is de vertegenwoordiging vanuit de Vlaamse Regering. Tot op vandaag is het zo dat de minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking voorzitter is van de VVOB. In de toekomst is dit minder duidelijk en is het zo dat de Vlaamse Regering in de raad van bestuur vertegenwoordigd zal worden door vier afgevaardigden, zoals staat in artikel 8 en 25. In de tekst heeft men het gewoon over de 'vier vertegenwoordigers', waaronder de voorzitter van de VVOB. Ze worden op voordracht van de Vlaamse Regering aangeduid.

Ik wil daarover drie vragen stellen. Ten eerste: ik denk dat het nodig is dat de voorzitter een goed contact onderhoudt met de minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking. Ik heb begrepen dat de Vlaamse Regering daarover een akkoord moet bereiken. Ik denk dat het voor de hand ligt dat de minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking de voorzitter moet kunnen aanduiden. We hebben in deze commissie het Kaderdecreet Ontwikkelingssamenwerking besproken. De ene volksvertegenwoordiger legt al wat meer de nadruk dan de andere op de noodzaak van coördinatie. Het lijkt me daarom vanzelfsprekend dat de voorzitter van de VVOB door die specifieke minister wordt aangeduid, en dat de Vlaamse Regering die keuze bekrachtigt.

Een tweede vraag gaat over de uitstraling. Op de raad van bestuur is met enige bezorgdheid gesteld dat de handtekening van een minister nog altijd meer betekent dan de handtekening van iemand anders. Misschien wordt dat in ons land soms betwijfeld, maar dat is zeker zo in de landen waarmee we akkoorden afsluiten. Vooral in Afrikaanse landen opent een minister deuren. Niet alleen een prins op handelsmissie doet dat, ook een minister kan dat. Als de minister niet langer de voorzitter van de VVOB is, zou dat verlies aan uitstraling moeten gecompenseerd worden. De directeur-generaal van de VVOB, de heer Blockx, heeft ons meegedeeld dat u als minister de komende periode uw handtekening blijft plaatsen als dat nuttig is. Uw vertegenwoordiger zei dat ook. Dat zou van belang kunnen zijn voor het afsluiten van overeenkomsten met bepaalde landen.

Ten slotte wil ik een onderwerp aansnijden dat wellicht in de besprekingen over de statutenwijziging in de Vlaamse Regering aan bod zal komen. Bent u het ermee eens dat het goed zou zijn dat die laatste regeling gehandhaafd blijft, en dat de minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking ook in de toekomst bij protocollaire en inhoudelijk belangrijke overeenkomsten waar de VVOB bij betrokken is, zijn handtekening plaatst? Ik kijk uit naar het antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ook ik sluit me aan bij de vraagsteller en ben nieuwsgierig het antwoord te vernemen. Wat het laatste punt van de heer Loones betreft, denk ik dat er een pragmatische oplossing uit de bus moet komen die het mogelijk moet maken om in de praktijk goede contacten te leggen en goede resultaten te boeken.

Ik heb een bijkomende vraag over de financiering van de VVOB, al weet ik niet of de minister daar onmiddellijk kan op antwoorden. De herstructurering en de statutenwijziging bevinden zich in een eindfase. Op een bepaald ogenblik stelde Vlaanderen dat de VVOB enigszins los van het VAIS staat en we de programma's voor onze

prioritaire landen aan de administratie toevertrouwen. Vlaanderen blijft wel een bijdrage betalen voor de financiering van de VVOB. Is er al duidelijkheid over de financiering op langere termijn, en dan zeker tot het jaar 2009? Of wordt over de hoogte van de bijdrage elk jaar opnieuw beslist?

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil nog even iets vragen in verband met het tweede punt van de heer Loones. In hoeverre is de VVOB gevat door de handtekening van de minister, en omgekeerd, in hoeverre is de minister gevat door de samenwerkingsovereenkomsten die de VVOB met derden afsluit? Dat is niet helemaal duidelijk.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, wat de eerste vraag betreft, heeft de heer Loones zelf verwezen naar de statuten. De vier vertegenwoordigers, onder wie de voorzitter, worden aangeduid door de Vlaamse Regering. Het is evident dat ik daartoe een voordracht aan de regering zal doen, die dan in consensus een beslissing moet nemen. Uiteraard ben ik het met u eens dat de voorzitter niet alleen voldoende affiniteit met de materie moet hebben, maar ook in nauw overleg met het beleid moet samenwerken. Ik ben ervan overtuigd dat een goede oplossing uit de bus zal komen.

Wat de tweede vraag betreft, ga ik akkoord met de heer Loones en mevrouw Poleyn: een pragmatische oplossing is aangewezen. In het verleden heb ik, als voorzitter en als minister, getekend als het overeenkomsten met partnerlanden betrof. Het blijkt immers effectief zo te zijn dat een handtekening van een minister in Afrikaanse landen deuren helpt openen. Er blijft dus een rol weggelegd voor het ministeriële niveau.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, ik denk niet dat de kwestie die u hebt aangeraakt tot problemen moet leiden, want het gaat over een vzw die volledig in handen van de Vlaamse overheid is. Als mijn rol door de VVOB wordt gewaardeerd en nuttig wordt geacht, dan ben ik bereid om dat te blijven doen als het pas geeft, bijvoorbeeld voor overeenkomsten met partnerlanden.

Mevrouw Poleyn kan ik meedelen dat het financieringsvoorstel dat ik aan de regering zal voorleggen, vandaag voor akkoord in handen van de minister van Begroting is. Het voorstel zal binnenkort aan de regering worden voorgelegd.

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Ik dank de minister voor het antwoord. Mijn laatste vraag heeft ook betrekking op een verder afgelegen toekomst, als u niet langer verantwoordelijk bent voor ontwikkelingssamenwerking. Bent u het ermee eens dat het goed zou zijn dat ook uw opvolgers deze beleidslijn volgen? Uiteraard zullen ze dat zelf moeten beslissen. Toch denk ik dat de man die de hervorming heeft doorgevoerd bakens voor toekomstig gedrag kan uitzetten. In elk geval wens ik u alle succes in uw onderhandelingen hierover in de schoot van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: U doet me te veel eer aan. Eerst dachtte u mij de kwaliteiten van de prins toe, nadien word ik bijna een almachtige figuur die zelfs het beleid van zijn opvolgers kan bepalen. U zult begrijpen dat mij dat een beetje te ver gaat. Ik hoop wel dat daarover een consensus blijft bestaan. Het lijkt me belangrijk dat dit ertoe leidt dat de overeenkomsten die de VVOB aangaat een grotere uitstraling krijgen. In elk geval is het hoe dan ook goed dat er een scheiding komt tussen het voorzitterschap van de vereniging en het ministerschap. Ik heb me van bij de aanvang een beetje slecht gevoeld bij die dubbele rol, want zo was ik tezelfdertijd rechter en partij. Die scheiding mag de goede samenwerking evenwel niet in de weg staan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
